

**Ministru kabineta noteikumu projekta
„Pieminekļu, piemiņas zīmju uzstādīšanas, piemiņas vietu izveidošanas
un informatīvo plāksņu izvietojuma noteikumi” sākotnējās ietekmes
novērtējuma ziņojums (anotācija)**

Tiesību akta projekta anotācijas kopsavilkums	
Mērķis, risinājums un projekta spēkā stāšanās laiks (500 zīmes bez atstarpēm)	Ministru kabineta noteikumu projekts „Pieminekļu, piemiņas zīmju uzstādīšanas, piemiņas vietu izveidošanas un informatīvo plāksņu izvietojuma noteikumi” (turpmāk – Projekts) sagatavots, pamatojoties uz likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 14.panta vienpadsmito daļu un 18. ³ panta trešo daļu, lai regulētu vēsturiskiem notikumiem un personām veltītu pieminekļu un piemiņas zīmju uzstādīšanu, piemiņas vietu izveidi, kā arī informatīvo plāksņu izvietojumu pie objektiem, kuri neatbilst valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu statusam, bet kuri sabiedriski nozīmīgās vietās ir izvietoti kā pieminekļi vai piemiņas vietas.

I. Tiesību akta projekta izstrādes nepieciešamība	
1. Pamatojums	<p>Likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 18.³ panta trešā daļa nosaka, ka kārtību, kādā tiek uzstādīti vēsturiskiem notikumiem un personām veltīti pieminekļi un piemiņas zīmes, kā arī izveidotas piemiņas vietas, un kārtību, kādā tiek izveidota šā panta otrajā daļā minētā konsultatīvā padome, kā arī padomes uzdevumus nosaka Ministru kabinets.</p> <p>Likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 14.panta vienpadsmitā daļa nosaka, ka pie objektiem, kuri neatbilst valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu statusam, bet kuri sabiedriski nozīmīgās vietās ir izvietoti kā pieminekļi vai piemiņas vietas, var izvietot tos izskaidrojošas informatīvās plāksnes. Par informatīvo plāksņu izvietojumu atbild attiecīgā pašvaldība vai pieminekļa īpašnieks. Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā izvietojamas informatīvās plāksnes un uz tām norādāmo</p>

		informāciju.
2.	Pašreizējā situācija un problēmas, kuru risināšanai tiesību akta projekts izstrādāts, tiesiskā regulējuma mērķis un būtība	<p>Ar likumu „Grozījumi likumā „Par kultūras pieminekļu aizsardzību”” (pieņemts 2018.gada 17.maijā, stājās spēkā 2018.gada 13.jūnijā) likums „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” papildināts ar jaunu tiesisko regulējumu par pieminekļu un piemiņas zīmju uzstādīšanu, piemiņas vietu izveidi, kā arī informatīvo plākšņu izvietojumu.</p> <p>Likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 18.³ panta pirmā un otrā daļa nosaka, ka publiskā ārtelpā var uzstādīt pieminekļus, piemiņas zīmes un izveidot piemiņas vietas vēsturiskiem notikumiem un personām, ja tam ir vēsturisks pamatojums un ieceres realizācijā nodrošināta arhitektoniska, mākslinieciska un dizaina kvalitāte. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija sadarbībā ar Kultūras ministriju un Aizsardzības ministriju izveido konsultatīvu padomi pieminekļu, piemiņas zīmju un piemiņas vietu izveides priekšlikuma izvērtēšanai un atzinuma sniegšanai. Pieminekļu, piemiņas zīmju un piemiņas vietu izveides dokumentāciju saskaņo pašvaldība. Kontroli pār militāro apbedījuma vietu iekārtošanu un ar militāriem notikumiem saistītu piemiņas zīmju un piemiņas vietu izveidi nodrošina Aizsardzības ministrija. Likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 14.panta vienpadsmitā daļa nosaka, ka pie objektiem, kuri neatbilst valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu statusam, bet kuri sabiedriski nozīmīgās vietās ir izvietoti kā pieminekļi vai piemiņas vietas, var izvietot tos izskaidrojošas informatīvās plāksnes. Par informatīvo plākšņu izvietojumu atbild attiecīgā pašvaldība vai pieminekļa īpašnieks.</p> <p>Likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 12.pantā noteiktais valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksts tiek nemitīgi papildināts un precizēts. Pastāvīgi tiek atklātas jaunas kultūras</p>

vērtības, atbilstoši objektu kultūrvēsturiskajai vērtībai. Objekti, kas iepriekš netika atzīti par kultūrvēsturiski vērtīgiem, laika gaitā var kļūt par valsts aizsargājamiem kultūras pieminekļiem. Nozīmīgām personībām un notikumiem par godu uzstādot jaunus pieminekļus vai izveidojot piemiņas vietas, ļoti būtiska ir to estētiskā kvalitāte un iederēšanās apkārtnē esošajā kultūrvidē, kā arī pilnīga, zinātniska, ar pierādījumiem pamatota vēsturiskā izpēte.

Projekta mērķis ir izpildīt likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 14.panta vienpadsmitajā daļā un 18.³ pantā Ministru kabinetam doto deleģējumu noteikt kārtību, kādā tiek uzstādīti vēsturiskiem notikumiem un personām veltīti pieminekļi un piemiņas zīmes, kā arī izveidotas piemiņas vietas, kā arī informatīvo plākšņu izvietojumu pie objektiem, kuri neatbilst valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu statusam, bet kuri sabiedriski nozīmīgās vietās ir izvietoti kā pieminekļi vai piemiņas vietas, un kārtību, kādā tiek izveidota konsultatīvā padome vēsturiskiem notikumiem un personām veltītu pieminekļu un piemiņas zīmju uzstādīšanai, piemiņas vietu izveidei un konsultatīvās padomes uzdevumus (**Projekta 1.punkts**).

Projekta **2.punktā** noteikts, kas netiek regulēts ar Projektu. Ar Projektu netiek reglamentēta militāro apbedījumu un ar to saistīto vietu iekārtošana un uzturēšana. Tāpat Projekts neregulē jautājumus, kas saistīti ar apbedījuma vietām un to iekārtošanu un uzturēšanu. Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2015.gada 13.janvāra spriedumā lietā „Elberte pret Latviju” (pieteikuma Nr.61243/08) atzinusi, ka cilvēka cieņa kā konstitucionāla vērtība raksturo cilvēku kā augstāko demokrātiskas tiesiskas valsts vērtību. Tā ir jāaizsargā gan attiecībās starp valsti un cilvēku, gan cilvēku

		<p>savstarpējās attiecībās, gan arī pēc cilvēka nāves, proti, arī pēc cilvēka nāves pret viņa ķermeni ir jāizturas ar cieņu. Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atzinusi, ka valstij jāaizsargā cilvēka cieņa, identitāte un integritāte gan cilvēka dzīves laikā, gan arī pēc viņa nāves. No Eiropas Cilvēktiesību tiesas atklātās tiesību normas izriet, ka cilvēka pamattiesības uz cieņu (tostarp pēc nāves) tiks pārkāptas, ja personai dzīves laikā vai tās tuviniekiem pēc personas nāves būtu jāstopas ar jaunu vai nesamērīgu administratīvo slogu, kas liegtu vai kavētu mirušā apbedījuma vietu iekārtošanu un uzturēšanu, uzliktu pienākumu mirušā tuviniekiem veikt papildus darbības mirušā apbedījuma vietas saglabāšanai, kā arī iespējami liegtu vai kavētu mirušā apbedīšanu (ja apbedījuma vietu plānots iekārtot kā kapeņu tipa konstrukciju), atbilstoši mirušā dzīves laikā paustajai gribai vai dzīves veidam. Apbedījuma vietas nereti tiek iekārtotas atbilstoši mirušā reliģiskajai pārliecībai, rituālajai vai tradicionālajai praksei, vai paražām, kultūrvēsturiskai saiknei, etniskai vai nacionālajai piederībai, profesijai, attieksmei pret savu vai mirušā tuvinieka sociālo izcelsmi vai sociālo stāvokli (piemēram, piederību dzimtai vai stāvoklim sabiedrībā), īpašumu vai citiem apsvērumiem, kas sevī visbiežāk ietver piemiņas vietu, pieminekļu, piemiņas zīmju izveidi un uzstādīšanu, kā arī piemiņas plāksnēm pēc būtības atbilstošu objektu izvietošanu apbedījuma vietās ar noteiktu dizainisko noformējumu un gravējumiem.</p> <p>Projekts neregulē jautājumus, kas saistīti ar reliģisko darbību, reliģiskām, sakrālām, kulta celtnēm, priekšmetiem un vietām. Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversmes) preambulas piektajā apsvērumā ietverts kristīgo vērtību virsprincips, kas veido Latvijas identitāti Eiropas kultūrtelpā. Šo virsprincipu valstisku aizsardzību papildus nodrošina</p>
--	--	---

		<p>Satversmes 99.panta regulējums, kurā atzītas ikviena tiesības uz domas, apziņas un reliģiskās pārliecības brīvību. Tāpat noteikts, ka baznīca ir atdalīta no valsts. Satversmes tiesa, interpretējot Satversmes 99.pantu, ir atzinusi, ka reliģijas brīvība ir galvenokārt individuālās ticības jautājums, taču tā ietver arī brīvību „izrādīt reliģiju” individuāli un privāti vai kopā ar citiem, publiski, un kopā ar tiem, kam ir tāda pati ticība. Ticīgo tiesības uz reliģijas brīvību, kas ietver tiesības izrādīt savu reliģiju kolektīvi, paredz to, ka ticīgie var brīvi apvienoties un valsts nevar nepamatoti iejaukties šajās tiesībās. Reliģisku kopienu autonomija ir neaizstājama demokrātiskā sabiedrībā nepieciešamā plurālisma sastāvdaļa, un tāpēc tā ir Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 9. pantā ietvertās garantijas pamatā (<i>sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2009.gada 15.septembra sprieduma lietā „Miroļubovs pret Latviju”, pieteikums Nr.798/05, 80.punktu</i>) (<i>Satversmes tiesas 2018.gada 26.aprīļa spriedums lietā Nr.2017-18-01</i>). Reliģisko organizāciju likuma 5.panta pirmajā daļā noteikts, ka Latvijas Republikā valsts ir atdalīta no baznīcas. Valsts institūcijām ir laicīgs raksturs, un reliģiskās organizācijas valsts funkcijas veic tikai likumos paredzētajos gadījumos. Saskaņā ar Reliģisko organizāciju likuma 14.panta sesto daļu reliģisko organizāciju un ticīgo darbība ir ierobežojama tikai tajos gadījumos, kad tiek pārkāpta Satversme un likumi. Vienlaikus ne visas reliģiskās organizācijas un ar tām saistītie aspekti regulēti tikai nacionālajā līmenī. Piemēram, Latvijas Republikas un Svētā Krēsla līgums atzīst, ka Latvijas Republika un Svētais Krēsls katra savas atbilstošās kompetences sfērās ir neatkarīgas un autonomas. Tās vēlreiz apliecina savu gatavību respektēt šo principu darbībās, ar kurām katra puse, gan atsevišķi, gan kopīgi, vēlas veicināt Latvijas sabiedrības garīgo izaugsmi un labklājību (Latvijas Republikas un Svētā Krēsla līguma 1.pants).</p>
--	--	---

		<p>Atbilstoši Latvijas Republikas un Svētā Krēsla līguma 2.panta pirmajai daļai, Latvijas Republika atzīst, ka Katoļu baznīcai Latvijā ir publiskā tiesībsubjektība. Šī līguma 4.pants paredz, ka attiecībā uz Latvijas Republikas likumos un starptautiskajos līgumos, kuriem Latvijas Republika ir pievienojusies, noteikto ticības brīvību, Katoļu baznīcai Latvijas Republikā kopā ar tās kopienām un institūcijām tiek garantētas tiesības brīvi noteikt savu iekšējo pārvaldi, veikt kulta darbības un īstenot savu sūtību, veicot pastorālas aktivitātes, tajā skaitā sociālajā, izglītības un kultūras jomā. Saskaņā ar Latvijas Republikas un Svētā Krēsla līguma 6.panta pirmo daļu Latvijas Republika garantē visu kulta vietu neaizskaramību, kas nedrīkst tikt izmantotas citiem mērķiem bez iepriekšējas kompetento baznīcas amatpersonu piekrišanas. No citētajām tiesību normām izriet, ka likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 14.panta vienpadsmitā daļa un 18.³ panta trešā daļa nevar tikt interpretēta tādā veidā, ka ar tām tiek ierobežotas augstāka juridiskā spēka tiesību normas, tādējādi Projekts neskar minētos jautājumus.</p> <p>Projekts neregulē jautājumus, kas saistīti ar pieminekļu, piemiņas zīmju, piemiņas vietu un informatīvo plākšņu izvietojumu privātpersonu īpašumā, kas nav atzīstams par sabiedrībai ikdienā brīvi pieejamu publisku ārtelpu. Satversmes 105.panta pirmajā teikumā noteikts, ka ikvienam ir tiesības uz īpašumu. No Satversmes tiesas 2005.gada 26.decembra sprieduma lietā Nr.2005-12-0103 izriet, ka Satversmes 105.pants paredz valsts pienākumu veicināt un atbalstīt īpašuma tiesības, proti, pieņemt tādus likumus, kas nodrošinātu šo tiesību aizsardzību. Satversmes tiesa 2012.gada 18.oktobra spriedumā lietā Nr.2012-02-0106 tāpat atzina, ka no Satversmes izriet ne tikai valsts pienākums atturēties no iejaukšanās personas tiesībās, bet arī valsts pienākums veikt</p>
--	--	--

šo tiesību nodrošināšanai nepieciešamās darbības. Tādējādi nav samērīgs tāds regulējums, kas pieļauj pārāk plašu Satversmes 105.pantā nostiprināto tiesību ierobežojumu interpretāciju, to attiecinot uz īpašumu vai tā daļu, kas, kaut arī formāli atzīstams par publisku ārtelpu, tomēr funkcionāli nav sabiedrībai pieejams vai tiek apmeklēts reti, vai arī tiek apmeklēts ar īpašuma īpašnieka vai tiesiskā valdītāja atļauju.

Projekts tāpat neregulē pieminēto, piemiņas zīmju un piemiņas vietu izvietojumu līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai, un kuri tiek restaurēti vai aizstāti ar jauniem dizainiski tādiem pašiem objektiem. Satversmes 1.pants noteic, ka Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika. Satversmes tiesas praksē ir nostiprināta atziņa, ka no šajā pantā ietvertā demokrātiskās republikas jēdziena izriet valsts pienākums savā darbībā ievērot tiesiskas valsts pamatprincipus, tostarp tiesiskās paļāvības principu un tiesiskās noteiktības principu (*sk. Satversmes tiesas 2010.gada 19.jūnija spriedumu lietā Nr.2010-02-01*). Atbilstoši tiesiskās paļāvības principam valsts iestādēm savā darbībā jābūt konsekventām attiecībā uz to izdotajiem normatīvajiem aktiem un jāievēro tiesiskā paļāvība, kas personām varētu rasties saskaņā ar konkrētu tiesību normu. Savukārt tiesiskās noteiktības princips uzliek valstij pienākumu nodrošināt tiesisko attiecību noteiktību un stabilitāti, kā arī ievērot tiesiskās paļāvības principu, lai veicinātu indivīda uzticību valstij un likumam (*sk. Satversmes tiesas 2015.gada 3.jūlija spriedumu lietā Nr.2014-12-01*). No Satversmes 1.pantā ietvertā demokrātiskās republikas jēdziena izriet valsts pienākums savā darbībā ievērot tiesiskas valsts pamatprincipus, tostarp tiesiskās paļāvības principu. Tomēr tiesiskās paļāvības princips neizslēdz valsts iespēju grozīt pastāvošo tiesisko regulējumu. Grozot

tiesisko regulējumu, valstij ir jāņem vērā tās tiesības, uz kuru saglabāšanu vai īstenošanu personai var būt izveidojusies paļāvība. Tiesiskās paļāvības princips prasa, lai valsts, mainot normatīvo regulējumu, ievērotu saprātīgu līdzsvaru starp personas paļāvību un tām interesēm, kuru nodrošināšanas labad regulējums tiek mainīts (*sk. Satversmes tiesas 2010.gada 6.decembra spriedumu lietā Nr.2010-25-01*). Tiesību normai var piešķirt atpakaļvērstu spēku vienīgi tiesību normas izdevējs. Tiesību normai var paredzēt atpakaļvērstu spēku, ja tā paredz labvēlīgākas sekas nekā iepriekš noteiktās, kā arī tad, ja ir pietiekams pamats ierobežot indivīda uzticību tiesībām. Šajā gadījumā likumdevējam ir jāparedz pārejas noteikumi (*sk. Augstāks tiesas Senāta 2011.gada 24.novembra spriedumu lietā Nr.SKA-708/2011*). Projekts paredz aptvert ļoti lielu skaitu sabiedrībai brīvi pieejamu pieminekļu, piemiņas zīmju un piemiņas vietām atbilstošu objektu. Regulējums, kas uzliek personām pienākumu saskaņot jau uzstādītos objektus, nekādi nevar būt samērīgs un attaisnot tādu publisko tiesību normu rašanos, kurām būtu laikā atpakaļvērsts spēks.

Ar Projekta **3.punktu** paredzēts noteikt, ka uzrakstus uz sabiedriski nozīmīgās vietās izvietotām informatīvajām plāksnēm un piemiņas zīmēm veido latviešu valodā vai brīvi izvēlētā valodā, norādot uzraksta tulkojumu latviešu valodā. Minētā norma paredzēta, lai noteiktu valodas lietojumu uz informatīvajām plāksnēm. Ņemot vērā, ka ar jēdzienu „informatīvā plāksne” var apzīmēt gan lietu, kas ir rūpnieciski sērijveidā ražota, utilitārisma dizainā veidota plāksne, gan, piemēram, ģipsī atlieta, marmorā vai kokgriezumā veidota klasiskās vai gotiskās arhitektūras vai tēlniecības stila dekorēta plāksne ar uzrakstiem, piemēram, vācu, franču, itāļu u.tml. valodā, ar

		<p>regulējumu nepieciešams paredzēt šādus gadījumus un izvēlēties tiem taisnīgāko, lietderīgāko un samērīgāko risinājumu. Satversmes 4.panta pirmais teikums paredz, ka valsts valoda Latvijas Republikā ir latviešu valoda. Saskaņā ar Valsts valodas likuma 2.panta pirmo daļu likums nosaka valsts valodas lietošanu un aizsardzību valsts un pašvaldību iestādēs, tiesās un tiesu sistēmai piederīgās iestādēs, kā arī citās iestādēs, organizācijās un uzņēmumos (uzņēmējsabiedrībās), izglītības sfērā un citās sfērās. Šī likuma 2.panta otrajā daļā noteikts, ka valodas lietošana privātās iestādēs, organizācijās, uzņēmumos (uzņēmējsabiedrībās) un attiecībā uz pašnodarbinātajām personām tiek regulēta tad, ja to darbība skar likumīgas sabiedriskās intereses (sabiedrisko drošību, veselību, tikumību, veselības aizsardzību, patērētāju tiesību un darba tiesību aizsardzību, drošību darba vietā, sabiedriski administratīvo uzraudzību), un tādā apjomā, lai nepieciešamais ierobežojums, kas noteikts likumīgās sabiedriskajās interesēs, būtu samērīgs ar privāto iestāžu, organizāciju, uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) tiesībām un interesēm. Atbilstoši šī likuma 2.panta trešajai daļai, likums neattiecas uz valodu lietošanu Latvijas iedzīvotāju neoficiālajā saziņā, nacionālo un etnisko grupu iekšējā saziņā, kā arī reliģisko organizāciju dievkalpojums, ceremonijās, rituālos un cita veida reliģiskajā darbībā. Latviešu valoda, kā vienīgā valsts valoda, ir konstitucionāla ranga virsprincips, kas visos gadījumos jārespektē. Tomēr šis princips pamatā reglamentē valsts kā publiskās personas valodu, valsts valodas lietojumu saskarsmē starp valsti un iedzīvotājiem, kā arī dokumentu apriti starp iedzīvotājiem un valsti. Atsevišķos gadījumos tiesību normas uzliek pienākumu personām lietot valsts valodu privāto tiesību jomā, piemēram, sniedzot</p>
--	--	---

		<p>pakalpojumus. Tādējādi Projektā noteikts, ka informatīvās plāksnes saturs izstrādājams latviešu valodā vai svešvalodā, tam pievienojot tulkojumu latviešu valodā.</p> <p>Projekta II. nodaļa „Konsultatīvā padome” regulē Pieminekļu, piemiņas zīmju un piemiņas vietu izveides konsultatīvās padomes (turpmāk – Padome) izveides kārtību un uzdevumus. Padome ir sabiedriska konsultatīva institūcija, kuras darbības mērķis ir veicināt institūciju sadarbību un lēmumu pieņemšanu jautājumos, kas attiecas uz pieminekļu, piemiņas zīmju uzstādīšanu un piemiņas vietu izveidošanu, kā arī jautājumos par izskaidrojošu informatīvu plāksņu izvietojumu pie objektiem, kuri neatbilst valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu statusam, bet kuri sabiedriski nozīmīgās vietās izvietoti kā pieminekļi vai piemiņas vietas. Padomes sastāvā ietverti Projektā paredzēto institūciju pārstāvji (Projekta 8.punkts).</p> <p>Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija izveido un uztur Projektā paredzēto pieminekļu, piemiņas zīmju, piemiņas vietu un informatīvo plāksņu uzskaiti un šīs informācijas publicēšanu savā tīmekļvietnē (Projekta 4.punkts). Projektā paredzēto pieminekļu, piemiņas zīmju, piemiņas vietu un informatīvo plāksņu apzināšanu, uzskaiti un ar to saistītās informācijas ievietošanu savā tīmekļvietnē nodrošina tā pašvaldība, kuras teritorijā tie atrodas (Projekta 5.punkts).</p> <p>Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas kompetencē nodota informācijas uzskaitē par Projektā paredzētajiem pieminekļiem, piemiņas zīmēm, piemiņas vietām un informatīvajām plāksnēm, jo tā koordinē (administrē) Padomes darbu, kā arī nodrošina tās tehnisko un organizatorisko darbību.</p>
--	--	---

Padomes un tās darba grupas sēdes ir atklātas un tās protokolē (Projekta **17.** un **18.punkts**). Padomes un Padomes darba grupas lemttiesīgumam nepieciešams Padomes vai Padomes darba grupas locekļu vairākums (ne mazāk par divām trešdaļām no tās locekļiem), lai nodrošinātu faktu pilnīgu izvērtējumu un pamatotu lēmumu pieņemšanu (Projekta **12.punkts**). Projekta **13.punkts** nosaka, ka Projekta III. un IV. nodaļā paredzētos Padomes lēmumus, kas saistīti ar Padomes un Padomes darba grupas pamatdarbības jautājumiem, kā arī Padomes priekšsēdētāja un priekšsēdētāja vietnieka apstiprināšanu, pieņem ar kvalificētu balsu vairākumu (lēmums ir pieņemts, ja par to balsojuši ne mazāk kā divas trešdaļas no klātesošajiem Padomes locekļiem). Citos jautājumos lēmums var tikt pieņemts ar vienkāršu balsu vairākumu, pienācīgi neizvērtējot visus lietas izlemšanai nozīmīgos faktiskos apstākļus.

Projekta **III. nodaļa „Pieminekļu, piemiņas zīmju uzstādīšanas un piemiņas vietu izveide”** nosaka kārtību, kādā publiskā ārtelpā tiek uzstādīti vēsturiskiem notikumiem un personām veltīti pieminekļi, piemiņas zīmes un izveidotas piemiņas vietas. Priekšlikumu par pieminekļa vai piemiņas zīmes uzstādīšanu, vai piemiņas vietas izveidošanu, iesniedzējs (fiziska vai juridiska persona) iesniedz Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā, iesniegumam pievienojot Projektā norādītos materiālus (Projekta **22.** un **23.punkts**). Minētā kārtība noteikta, jo būvvaldes, kuras teritorijā plānots uzstādīt pieminekli, piemiņas zīmi vai izveidot piemiņas vietu, lēmums Projekta III. nodaļas izpratnē ir administratīvais akts. Tādējādi iesniedzējam, atbilstoši Administratīvā procesa likuma 59.panta ceturtajai daļai, ir pienākums iesniegt pierādījumus, kas ir viņa rīcībā, un paziņot iestādei par faktiem, kas viņam ir zināmi un

	<p>konkrētajā lietā varētu būt būtiski.</p> <p>Pēc priekšlikuma un tam pievienoto materiālu (turpmāk – dokumentācija) saņemšanas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija informāciju par priekšlikumā ietvertu ieceri publicē savā tīmekļvietnē, nodrošinot iespēju institūcijām un sabiedrībai iepazīties ar šo informāciju un par to izteikt viedokli (Projekta 24.punkts). Šis regulējums izpilda Valsts pārvaldes iekārtas likumā 48.panta otrajā daļā paredzēto pienākumu rīkot publisku apspriešanu sabiedrībai svarīgos jautājumos. Tāpat atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 48.panta otrajai daļai, ja iestāde pieņem lēmumu, kas neatbilst ievērojamas sabiedrības daļas viedoklim, tā šo lēmumu īpaši pamato. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija nodrošina tās tīmekļvietnē ietvertās informācijas papildināšanu ar jaunām ziņām par Projektā noteiktās pieminekļu, piemiņas zīmju uzstādīšanas, piemiņas vietu izveidošanas un informatīvo plākšņu izvietojšanas dokumentācijas saskaņošanas gaitu līdz tās pilnīgai saskaņošanai, lai nodrošinātu ikvienai personai iespēju iepazīties ar šo informāciju un, atbilstoši demokrātijas principam, izteikt savu viedokli, ko ņem vērā Projektā paredzētās institūcijas.</p> <p>Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija pēc priekšlikumā ietvertās ieceres publicēšanas savā tīmekļvietnē, dokumentāciju ar tās sastāvā iekļautu izteikto viedokļu saturu nosūta tās pašvaldības būvvaldei, kuras teritorijā plānots uzstādīt pieminekli, piemiņas zīmi vai izveidot piemiņas vietu (Projekta 25.punkts).</p> <p>Būvvalde pēc dokumentācijas saņemšanas izvērtē tās atbilstību normatīvajiem aktiem, teritorijas plānojuma dokumentiem, aizsargjoslu un vides pieejamības prasībām</p>
--	---

pieņem motivētu lēmumu atbalstīt vai neatbalstīt dokumentāciju (Projekta **26.punkts**). Minētā kārtība nodrošina pašvaldības būvvaldei veikt dokumentācijas iepriekšēju pārbaudi, vēršot uzmanību, vai ir izpildīti visi tie procesuālie un materiāltiesiskie priekšnoteikumi pirms dokumentācija tiek nodota Padomei vai Nacionālajai kultūras mantojuma pārvaldei.

Pēc dokumentācijas atbalstīšanas un, nepieciešamības gadījumā saskaņošanas Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldē, būvvalde vai Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde dokumentāciju nosūta Padomei (Projekta **29. – 32.punkts**). Padome izvērtē dokumentāciju un, konstatējot vēsturiskā notikuma faktu vai personas esamību, vērtē tajā ietvertās ieceres atbilstību normatīvajiem aktiem, arhitektonisko, māksliniecisko un dizaina kvalitāti, kā arī iederēšanos apkārtņē esošajā kultūrvidē (iecerei jālīdzinās tās apkārtņē esošo būvju un citu kultūrvēsturisku objektu dizainiskajam noformējumam) un sniedz būvvaldei saistošu atzinumu. Pēc atzinuma sniegšanas Padome dokumentāciju nosūta būvvaldei. Ieceres neatbalstīšanas gadījumā būvvalde dokumentāciju atdot iesniedzējam (Projekta **33. – 35.punkts**).

Padomes lēmums tiek noformēts atzinuma veidā, kas pēc procesuālās formas uzskatāms par starplēmumu, proti, procesuālu lēmumu, jo tam atšķirībā no administratīvā akta nav nobeiguma rakstura. Par administratīvo aktu parasti uzskatāms tikai pēdējais lēmums, kas pieņemts attiecīgajā procesā (*Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Autoru kolektīvs Dr.iur J.Briedes zinātniskajā redakcijā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 39.lpp.*). Būvvalde, kuras teritorijā plānots uzstādīt pieminekli, piemiņas zīmi vai izveidot piemiņas vietu, pamatojoties uz Padomes

atzinumu, pieņem motivētu lēmumu saskaņot dokumentāciju vai nesaskaņot (Projekta **36.punkts**). Būvvaldes lēmums ir administratīvais akts, jo tas atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1.panta trešajai daļai, ir uz āru vērsts tiesību akts, ko iestāde izdod publisko tiesību jomā, attiecībā uz individuāli noteiktu personu vai personām, nodibinot vai konstatējot konkrētas tiesiskās attiecības vai faktisko situāciju.

Ja no Projekta III. nodaļā paredzētās institūcijas lēmuma izriet, ka dokumentācija vai tās sastāvā esošie materiāli jāatdod iesniedzējam, attiecīgā institūcija dokumentāciju glabā ne mazāk kā sešus mēnešus. Ja institūcijas noteiktajā dokumentācijas glabāšanas termiņā iesniedzējs nepieņem dokumentāciju vai kādu no izsniedzamajiem dokumentiem (materiāliem), institūcija tos nodot Latvijas Nacionālajam arhīvam vai citai institūcijai pēc piekritības, vai, ja dokumentācijai vai dokumentiem (materiāliem), izņemot to oriģinālus vai vienīgo eksemplāru, nevar būt kultūrvēsturiska vai tiesiska nozīme, kuras dēļ varētu būt nepieciešama tās saglabāšana, šos dokumentus iznīcina (Projekta **37.punkts**). Šāda kārtība paredzēta, lai novērstu dokumentu nelietderīgu glabāšanu, kā arī noteiktu rīcību ar savlaicīgi nesaņemtajiem dokumentiem.

Projekta **IV. nodaļā „Informatīvo plāksņu izvietošana”** paredzēta līdzīga procedūra, kāda tā noteikta pieminekļu, piemiņas zīmju un piemiņas vietu izveidošanai (Projekta **38. un 39.punkts**). Tomēr izņēmumi paredzēti attiecībā uz Padomes darba grupu un Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi. Ja būvvalde lemj par iesnieguma tālākas virzības atbalstīšanu, tā iesniegumu un tam pievienotos materiālus nosūta izskatīšanai Padomes darba grupai (Projekta **40. – 43.punkts**). Padomes darba grupa izvērtē iesniegumu un tam pievienotos

		<p>materiālus un, konstatējot vēsturiskā notikuma faktu vai personas esamību un iesniegumā ietvertās ieceres atbilstību normatīvajiem aktiem, vērtē ieceres arhitektonisko, māksliniecisko un dizaina kvalitāti, kā arī iederēšanos apkārtnē esošajā kultūrvidē (iecerei jālīdzinās tās apkārtnē esošo būvju un citu kultūrvēsturisku objektu dizainiskajam noformējumam) un sniedz Padomei rekomendāciju atbalstīt ieceri, neatbalstīt ieceri, par ieceres vērtēšanas atlikšanu sakarā ar trūkumiem, nosakot termiņu trūkumu novēršanai, kas nav mazāks par vienu mēnesi no rekomendācijas paziņošanas dienas (Projekta 44. – 46.punkts). Padome šajā gadījumā, atkārtoti nevērtējot Padomes darba grupā izvērtēto, vērtē informatīvās plāksnes veidolu un saturisko informāciju un lemj, vai ieceri atbalstīt vai neatbalstīt. Padome pārbauda, vai nepastāv acīmredzami faktiski vai tiesiski šķēršļi ieceres īstenošanai (Projekta 47.punkts). Pašvaldība, kuras teritorijā plānots uzstādīt informatīvo plāksni, to izvieto un norāda Projektā paredzēto informāciju (Projekta 49.punkts).</p> <p>Projekta V. nodaļa „Noslēguma jautājumi” uzliek Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai un Nacionālajai kultūras mantojuma pārvaldei pienākumu līdz Projektā norādītajam datumam nodrošināt pieminekļu, piemiņas zīmju, piemiņas vietu un informatīvo plāksņu uzskaites sistēmas izveidi. Savukārt, pašvaldības līdz Projektā norādītajam datumam veic līdz Projekta spēkā stāšanās dienai izveidoto un uzstādīto pieminekļu, piemiņas zīmju, piemiņas vietu un informatīvo plāksņu apzināšanu un nodrošina ar tiem saistītās informācijas ievietošanu uzskaites sistēmā.</p>
3.	Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas un publiskas personas kapitālsabiedrības	Projektu sagatavoja Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes izveidotā darba grupa, kuras sastāvā ir pārstāvji no Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes, Vides

		aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Kultūras ministrijas un Aizsardzības ministrijas pārstāvji.
4.	Cita informācija	Nav

II. Tiesību akta projekta ietekme uz sabiedrību, tautsaimniecības attīstību un administratīvo slogu

1.	Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt	Personas, kuras ierosina pieminekļa, piemiņas zīmes uzstādīšanu, piemiņas vietas izveidošanu vai piemiņas plāksnes uzstādīšanu, to sabiedriski nozīmīgās vietās esošo nekustamo īpašumu īpašnieki, uz kuriem attiecināms Projekta regulējums, pašvaldības.
2.	Tiesiskā regulējuma ietekme uz tautsaimniecību un administratīvo slogu	Projekts šo jomu neskar.
3.	Administratīvo izmaksu monetārs novērtējums	Projekts šo jomu neskar.
4.	Atbilstības izmaksu monetārs novērtējums	Projekts šo jomu neskar.
5.	Cita informācija	Nav

III. Tiesību akta projekta ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem

Projekts šo jomu neskar.

IV. Tiesību akta projekta ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu

Projekts šo jomu neskar.

V. Tiesību akta projekta atbilstība Latvijas Republikas starptautiskajām saistībām

Projekts šo jomu neskar.

VI. Sabiedrības līdzdalība un komunikācijas aktivitātes

1.	Plānotās sabiedrības līdzdalības un	Projektu sagatavoja Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes izveidotā darba grupa,
----	-------------------------------------	--

	komunikācijas aktivitātes saistībā ar projektu	<p>kuras sastāvā ir pārstāvji no Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Kultūras ministrijas un Aizsardzības ministrijas pārstāvji.</p> <p>Projekts 2020.gada 22.janvārī ievietots Kultūras ministrijas tīmekļvietnes www.km.gov.lv sadaļā „Sabiedrības līdzdalība” un Valsts kancelejas tīmekļvietnes www.mk.gov.lv sadaļā „Sabiedrības līdzdalība” ar aicinājumu sabiedrības pārstāvjiem līdzdarboties Projekta izstrādē, līdz 2020.gada 5.februārim rakstiski sniegtot viedokli par Projektu atbilstoši Ministru kabineta 2009.gada 25.augusta noteikumu Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā” 5. un 7.4.¹ punktam.</p>
2.	Sabiedrības līdzdalība projekta izstrādē	Sabiedrības pārstāvji tika aicināti līdzdarboties Projekta izstrādē, līdz 2020.gada 5.februārim rakstiski sniegtot viedokli par Projektu atbilstoši Ministru kabineta 2009.gada 25.augusta noteikumu Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā” 5. un 7.4. ¹ punktam.
3.	Sabiedrības līdzdalības rezultāti	Sabiedrības pārstāvji tika aicināti līdzdarboties Projekta izstrādē, līdz 2020.gada 5.februārim rakstiski sniegtot viedokli par Projektu atbilstoši Ministru kabineta 2009.gada 25.augusta noteikumu Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā” 5. un 7.4. ¹ punktam.
4.	Cita informācija	Nav

VII. Tiesību akta projekta izpildes nodrošināšana un tās ietekme uz institūcijām

1.	Projekta izpildē iesaistītās institūcijas	Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Kultūras ministrija, Aizsardzības ministrija.
2.	Projekta izpildes ietekme	Projekts šo jomu neskar

	uz pārvaldes funkcijām un institucionālo struktūru. Jaunu institūciju izveide, esošu institūciju likvidācija vai reorganizācija, to ietekme uz institūcijas cilvēkresursiem	
3.	Cita informācija	Nav

Kultūras ministrs

N.Puntulis

Vīza: Valsts sekretāre

D.Vilsone

Dambis 67213113
Juris.Dambis@mantojums.lv